

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรม อันก่อให้เกิดเอกภาพ และเสริมสร้างคนในชาติให้มีความเป็นไทย จากธรรมชาติและโครงสร้างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ซึ่งเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและการเรียนรู้ มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และประสบการณ์ สามารถแสวงหาความรู้ตามที่ต้องการและประยุกต์ใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตทั้ง ในด้านการติดต่อสื่อสาร การคิดหาเหตุผล การคิดสร้างสรรค์ การค้นคว้า การหาความเพลิดเพลิน ตลอดจนการประกอบอาชีพ ดังนั้นหลักสูตรภาษาไทย จึงเน้นทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การ พูด การอ่านและการเขียน โดยมุ่งหวังให้เกิดกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา ใช้ภาษาเป็นความหมาย การเห็นคุณค่าความงามของภาษาไทยและการมีนิสัยรักการอ่านอย่างผสมผสานสัมพันธ์ต่อเนื่องไป พร้อม ๆ กัน ในด้านการจัดการเรียนการสอน จะยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเปิด โอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ทำกิจกรรม เพื่อฝึกฝนทักษะและพัฒนากระบวนการต่าง ๆ เช่น กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการ ทำงาน และกระบวนการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ที่ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ทางภาษา ตาม กาลเทศะ บุคคล เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา ดังนั้น หลักสูตรภาษาไทยในระดับประถมศึกษา เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่มีจุดประสงค์เพื่อปลูกฝังให้ ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ด้านทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยมีความรู้ ความเข้าใจ หลักเกณฑ์พื้นฐานของการเรียนภาษาไทย สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารทั้งการรับ (การ อ่านและการฟัง) การถ่ายทอด (การพูดและการเขียน) และการเรียนรู้ เสริมสร้างความเข้าใจอันดี ต่อกัน การสร้างความเป็นเอกภาพของชาติและความจริงใจเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ชุมชน สังคมและประเทศชาติ (กรมวิชาการ, 2545 : 6-17)

ภาษาเป็นเครื่องสื่อความคิดและความเข้าใจที่มนุษย์ติดต่อสื่อสารกันและกัน ชนชาติหนึ่ง ๆ อาจมีภาษาเดียวหรือหลายภาษาก็ได้ แต่ละคนแต่ละชาติต่างก็ใช้ภาษาในการสื่อความหมาย ภาษาพูด และภาษาเขียนเป็นการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกความเข้าใจ เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากจะต้องคำนึงถึงความถูกต้องในการถ่ายทอด ความคิด การสื่อสารแล้ว ยังต้องตระหนักถึงเป้าหมายของหลักสูตรที่ต้องการให้ผู้เรียนสามารถใช้ ภาษาเป็นเครื่องมือสำหรับการพัฒนาการเรียนรู้ การติดต่อสื่อสารการแสวงหาความรู้ในวิชาการต่าง ๆ

ให้กว้างขวางลึกซึ้ง และทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ สามารถนำไปพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เสาวลักษณ์ รัตนวิษย์. 2536 : 13) การสอนเขียนมีความสำคัญที่จำเป็นต้องเสริมสร้างและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านทักษะทางภาษาให้เกิดประสิทธิภาพเพราะหากเริ่มสอนการเขียนอย่างถูกวิธีแล้ว ย่อมช่วยให้ผู้เรียนนำการเขียนไปใช้ประโยชน์ได้โดยแท้จริงจึงนับได้ว่า เป็นจุดเริ่มต้นที่ควรเริ่มหรือแก้ไขให้ผู้เรียนสามารถเขียนสะกดคำที่ต้องการเขียนได้ นอกจากนี้การเขียนสะกดคำนั้น ต้องให้นักเรียนรู้จุดหมาย ความหมายของคำ ให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเขียนสะกดคำ เพราะการเขียนสะกดคำเป็นทักษะที่จำเป็นต้องใช้กิจกรรมกิจกรรมหลายรูปแบบเพื่อช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จและสามารถนำไปใช้ในด้านอื่น ๆ ได้ (ทฤษฎี ธีระวัฒนาพันธ์. 2536 : 7) กล่าวว่ายปัญหาการเขียนสะกดคำสามารถแก้ไขได้ โดยการฝึกทักษะ อาศัยแบบเรียนหรือแบบฝึก โดยศึกษาแนวคิดของ (อรัญญ์ นุตรดิษฐ์. 2540 : 40) ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูจะต้องมีบทบาทสำคัญในการหาวิธีการสอนที่เหมาะสมกับวัยนักเรียน เลือกคำสอนและฝึกการเขียนตามระดับความยากง่ายแล้วนำมาสร้างเป็นแบบฝึกสำหรับการเขียน (กรรณิการ์ พวงเกษม. 2540 ; อ้างอิงมาจาก Petty. 1963) ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าการทำซ้ำ ๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น ถ้าผู้เรียนได้รับการฝึกบ่อย ๆ จะทำให้เกิดความแม่นยำในเนื้อหาโดยเฉพาะในเรื่องการใช้ภาษา การเขียน การอ่าน ถ้าทำบ่อย ๆ ความชำนาญจะเกิดขึ้น เขียนผิดน้อยลง ออกเสียงได้ชัดเจน

ดังนั้นวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถในทักษะ 4 ด้าน ดังกล่าวข้างต้น การฝึกให้นักเรียนเขียนมาก ๆ อ่านบ่อย ๆ เพื่อเป็นการเสาะแสวงหาความรู้ การคิดวิเคราะห์ เลือกใช้ข้อมูลข่าวสารเพื่อได้รับทราบความเปลี่ยนแปลงของสังคม ทันทต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน การเขียนได้ถูกต้องแสดงถึงการรักษาเอกลักษณ์ทางภาษา ทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างถูกต้อง ครูผู้สอนจึงควรพัฒนาสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ เพื่อฝึกทักษะการอ่านการเขียนและจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นตามลำดับ สื่อการเรียนการสอน เป็นส่วนหนึ่งของเทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีความสำคัญช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลึกซึ้งและกว้างขวางยิ่งขึ้นเป็นการเสริมเนื้อหา ที่มีในหลักสูตร สื่อการเรียนการสอนอีกประเภทหนึ่งที่จะช่วยทำให้เกิดทักษะการเขียนที่ถูกต้อง เรียกว่า แบบฝึกทักษะการเขียน

แบบฝึกทักษะการเขียนมีความสำคัญมาก เพราะช่วยเพิ่มพูนความรู้จากเนื้อหาในหลักสูตร ทำให้นักเรียนเขียนได้ถูกต้องซึ่งจะเป็นผลดีในการเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆ ด้วย เพราะกิจกรรมการเรียนการสอนทุกอย่างย่อมต้องอาศัยการอ่านการเขียนทั้งสิ้น นักเรียนมีโอกาสศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง นอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียนแล้ว ยังมีกิจกรรมที่หลากหลายชวนติดตาม และมีภาพประกอบ

เป็นการดึงดูดความสนใจ ปลุกฝังให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและการเขียน ยิ่งเขียนมากเท่าใดยิ่งมีความรู้และมีทักษะในการเขียนเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น

จากผลการประเมินภายนอก ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา รอบสองเมื่อปีการศึกษา 2550 ตามมาตรฐานด้านผู้เรียน (มาตรฐานที่ 5) นักเรียนมีความสามารถในการเขียนสื่อความ ผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งยังไม่เป็นที่น่าพอใจ (โรงเรียนอนุบาล มหาสารคาม. 2551 : 14) และจากประสบการณ์ผู้วิจัยเป็นครูที่ได้รับมอบหมายให้สอนวิชาภาษาไทย ได้เห็นปัญหาของนักเรียนแต่ละรุ่น มีปัญหาการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด เป็นปัญหาสำคัญมากที่สุดทุกมาตราตัวสะกด อาจเนื่องมาจากมาตราตัวสะกด มีตัวสะกดมาก ยากต่อการแยกแยะ และจดจำซึ่งจากการเก็บข้อมูลจากนักเรียนในปีการศึกษา 2550 - 2552 กล่าวคือปีการศึกษา 2550 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ทั้งหมด 48 คน เขียนสะกดด้วยมาตราตัวสะกดผิดบ่อย ๆ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 58.33 ปีการศึกษา 2551 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ทั้งหมด 49 คน นักเรียนที่เขียนสะกดด้วยมาตราตัวสะกด ผิดบ่อย ๆ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 51.02

จากหลักการดังกล่าวพบว่า การใช้แบบฝึกทักษะ เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถฝึกฝนทักษะการเขียนสะกดคำได้เป็นอย่างดี เพราะสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของผู้เรียน (ทัศนีย์ สุกรมณี. 2542 : 32 – 34) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง และศึกษาผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จึงได้มองเห็นปัญหาการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด และตระหนักในความสำคัญ ที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียน โดยคิดหาวิธีการที่จะช่วยเหลือให้นักเรียนสามารถเขียนสะกดคำมาตราตัวสะกดให้ถูกต้อง ด้วยวิธีใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด เป็นวิธีการที่ได้ผลดีที่สุด จึงได้จัดสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกดขึ้น ในทุกมาตราตัวสะกด เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอน ในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

คำถามการวิจัย

1. แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกดที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพเป็นอย่างไร
2. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกดที่พัฒนาขึ้น มีค่ามากน้อยเพียงใด
3. แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกดที่พัฒนาขึ้น ทำให้มีผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงขึ้นเพียงใด

4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด อยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกดที่สร้างขึ้น
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เรื่อง การเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด ก่อนเรียนและหลังเรียน
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม ปีการศึกษา 2553 จำนวน 8 ห้องเรียน รวม 360 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 6 โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม จำนวน 50 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด. 2547 : 16 - 17)
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้
 - 2.1 ตัวแปรอิสระ คือ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน

2.2.2 ดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ของการเรียนการสอน โดยใช้แบบฝึกทักษะ การเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด

2.2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด

3. เนื้อหาในการสร้างแบบฝึกทักษะเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

4. พื้นที่การวิจัยคือ โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โดยทดลองสัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 1 ชั่วโมง รวมจำนวน 18 ชั่วโมง ทั้งนี้ไม่รวมชั่วโมงทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ในเวลาทำการสอนปกติ

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

แบบฝึกทักษะ หมายถึง แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเสริมความเข้าใจ และเสริมเพิ่มเติมเนื้อหาบางส่วนที่ช่วยให้นักเรียน ได้ปฏิบัติและนำความรู้ไปใช้อย่างแม่นยำ ถูกต้องคล่องแคล่ว

แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด หมายถึง สื่อการเรียนภาษาไทย ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อพัฒนานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยผ่านการฝึกปฏิบัติจนเกิดความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะเรื่องการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกดและสามารถนำไปใช้ได้ ซึ่งมีจำนวน 9 ชุด ได้แก่ 1) มาตราตัวสะกดแม่ ก กา 2) มาตราตัวสะกดแม่ กก 3) มาตราตัวสะกดแม่ กค 4) มาตราตัวสะกดแม่ กข 5) มาตราตัวสะกดแม่ กง 6) มาตราตัวสะกดแม่ กน 7) มาตราตัวสะกดแม่ กม 8) มาตราตัวสะกดแม่ เกย 9) มาตราตัวสะกดแม่ เกอว แต่ละชุดประกอบด้วยกิจกรรมในการฝึกปฏิบัติจำนวน 5 กิจกรรม เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก โดยเน้นการฝึกทักษะเกี่ยวกับความเข้าใจในเรื่องการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด และสามารถนำคำไปใช้

แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แนวทางในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่สอดคล้องกับแนวทางและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ให้ผู้เรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะ การเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด ประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ทั้งด้าน พุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย ซึ่งวัดได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ดัชนีประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด หมายถึง แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด ที่ได้เกณฑ์มาตรฐาน 80/80 80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบทดสอบย่อย ระหว่างเรียนจำนวน 3 ฉบับ ๆ 15 ข้อ แต่ละฉบับจะมีมาตราตัวสะกด 3 มาตรา 80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน

ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I) หมายถึง ค่าแสดงความก้าวหน้าของผู้เรียนที่เกิดจากการนำแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด ที่วัดได้จากการทำแบบทดสอบทักษะการเขียนสะกดคำที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน โดยคำนวณได้จากสูตร E.I โดยผู้วิจัยใช้สูตรของ กูดแมน เฟลคเทอร์และชไนเดอร์

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของนักเรียน ที่มีต่อแบบฝึกทักษะ การเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ สามารถนำแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปประยุกต์ใช้เพื่อการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์และปรับปรุงใช้ ในการจัดการเรียนการสอนด้วยแบบฝึกทักษะ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นต่อไป
3. นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและมีทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ กลุ่มคำสาระอื่น ๆ ต่อไป